

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 552/2013-51

Ústavný súd Slovenskej republiky na verejnom zasadnutí 16. septembra 2014 v senáte zloženom z predsedu Lajosa Meszárosa, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej (sudkyňa spravodajkyňa) a sudcu Ladislava Orosza prerokoval prijatú sťažnosť Ľ. O., zastúpeného advokátom JUDr. Štefanom Kseňákom, Park Angelinum 4, Košice, vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Okresného súdu Košice II sp. zn. 35 Er 447/2011 zo 16. júla 2012, za účasti Okresného súdu Košice II, a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo Ľ. O. podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Okresného súdu Košice II sp. zn. 35 Er 447/2011 zo 16. júla 2012 **p o r u š e n é b o l i .**

2. Uznesenie Okresného súdu Košice II sp. zn. 35 Er 447/2011 zo 16. júla 2012 **z r u š u j e** a vec v r a c i a Okresnému súdu Košice II na ďalšie konanie.

3. Okresný súd Košice II je **p o v i n n ý** Ľ. O. uhradiť trovy konania v sume 269,58 € (slovom dvestošesťdesiatdeväť eur a päťdesiatosem centov) na účet jeho právneho

zástupcu JUDr. Štefana Kseňáka, Park Angelinum 4, Košice, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 2. októbra 2012 a 4. októbra 2012 doručená sťažnosť L. O. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Okresného súdu Košice II (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 35 Er 447/2011 zo 16. júla 2012.

Z obsahu sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že okresný súd napadnutým uznesením č. k. 35 Er 447/2011-138 zo 16. júla 2012 zamietol námietky sťažovateľa proti exekúcii. Exekučným titulom, na základe ktorého sa vedie exekúcia na majetok sťažovateľa, je zmenkový platobný rozkaz Okresného súdu Košice I č. k. 32 Zm 16/2010-58 z 18. novembra 2010. V súvislosti s týmto zmenkovým platobným rozkazom sťažovateľ namieta, že mu nebol riadne doručený, pretože neboli splnené podmienky pre náhradné doručenie podľa § 47 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“). Z toho dôvodu podal 28. februára 2011 sťažnosť ústavnému súdu, o ktorej rozhodol ústavný súd uznesením č. k. III. ÚS 136/2011-9 z 29. marca 2011 tak, že ju z dôvodu neprípustnosti odmietol s tým, že sťažovateľ nevyužil námietky proti exekúcii podľa § 50 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších predpisov.

Sťažovateľ následne podal 24. júna 2011 námietky proti exekúcii, o ktorých rozhodol vyšší súdny úradník uznesením č. k. 35 Er 447/2011-60 z 29. septembra 2011 tak,

že námietky sťažovateľa proti exekúcii zamietol. Proti tomuto uzneseniu vyššieho súdneho úradníka podal sťažovateľ odvolanie, o ktorom rozhodol zákonný sudca okresného súdu napadnutým uznesením zo 16. júla 2012.

Sťažovateľ v sťažnosti namieta, že neboli splnené podmienky pre náhradné doručenie zmenkového platobného rozkazu podľa § 47 ods. 2 OSP, s tým, že okresný súd v konaní o námietkach proti exekúcii nezohľadnil jeho argumentáciu.

Sťažovateľ v prvom rade poukazuje na to, že z výsluchu poštovej doručovateľky vyplýva, že nebol dodržaný postup doručovania podľa § 47 OSP. V tejto súvislosti v sťažnosti uvádza:

«... Ako z prehlásenia pani L. J. (ďalej len „svedkyňa“), tak aj z jej výpovede vyplýva, že svedkyňa mala vedomosť len o žltom lístku, ktorý je oznámením o uložení zásielky. Svedkyňa aj na samotný výsluch priniesla žltý lístok – oznámenie o uložení zásielky. Takto sa svedkyňa vyjadrila aj na výsluchu. Zdôrazňujeme, že až do otázky substitučného právneho zástupcu opravného, či ak svedkyňa doručovala opakované doručované úradné zásielky, či zakaždým zanechávala oznámenie, že prídete doručiť aj druhý deň svedkyňa uviedla áno, ale len pokiaľ išlo o opakované doručovanie. To by ale znamenalo, že svedkyňa ako poštová doručovateľka vhodila adresátovi do schránky 2 x oznámenie o uložení zásielky, čo nemá zmysel. Svedkyňa uviedla na str. 7 zápisnice, že mala len oznámenia, teda výzvy nemala.

... Svedkyňa spontánne vypovedala, že vhadzovala žltý lístok, výzvu – lístok modrej farby ani len nespomenula. Z pohľadu poštovej doručovateľky, a možno aj poštového úradu ako takého, je vhadzenie výzvy (modrého lístku) len zbytočnou formalitou, lebo aj tak sa na nasledujúci deň adresátovi vhodí žltý lístok (oznámenie o uložení zásielky) a adresát si má uloženie zásielky prevziať. Ale z pohľadu splnenia podmienok na aplikáciu tzv. fikcie doručenia to už nie je zbytočná formalita.

... Sťažovateľ namieta, že porušovateľ neprihliadol na výpoveď svedkyne, ktorá jasne uviedla, aký lístok vhadzovala do schránky adresáta. Svedkyňa výslovne uviedla, že poštové doručovateľky boli v obci B. viaceré, ale potom tam už bola sama takmer rok. Svedkyňa o. i. uviedla, že sťažovateľ si nevyberal schránku pravidelne, niekedy aj týždeň preto ju mal

plnú, hlavne reklamných letákov, ktoré som bola nútená vyberať niekoľkokrát aj sama, aby som mohla do schránky vložiť, či už zásielku alebo oznámenie o jej uložení.

... Sťažovateľ sa veľmi často zdržiaval mimo miesta svojho trvalého bydliska, tak tomu bolo aj v decembri 2010, ako z výpovede svedkyne vyplýva, táto mu niekoľkokrát bola nútená vybrať obsah schránky, aby tam mohla vložiť napr. zásielku alebo oznámenie o jej uložení.

... Z uznesenia o zamietnutí námietok proti exekúcií nie je zrejmé, prečo neprihliadol súd na výpoveď svedkyne, keď táto uvádzala, že adresátovi vhadzovala žltý lístok a tiež keď vo svojom prehlásení uviedla opäť len oznámenie o uložení zásielky. Nezohľadnenie tejto časti výpovede je interpretačnou svojvôľou porušovateľa.»

Sťažovateľ tiež namieta, že podmienky náhradného doručenia podľa § 47 ods. 2 OSP neboli splnené aj z dôvodu, že sa v čase doručovania zmenkového platobného rozkazu nezdržiaval v mieste doručenia. V tejto súvislosti v sťažnosti uvádza:

„... Súčasne upozorňuje sťažovateľ aj na to, že podmienka pre doručovanie tzv. náhradným doručením nebola splnená aj preto, lebo v čase doručovania sa zdržiaval v B. a následne cestoval do zahraničia. Tejto skutočnosti je na exekučnom súde prikladaný malý význam, ako keby malo stačiť, že sa adresát vráti v posledných dňoch úložnej lehoty. Potom ale pri takto vedenej úvahe, je v podstate nadbytočná aj výzva, lebo ak adresát nie je prítomný, tak predsa nasledujúci deň mu bude vhoďený žltý lístok (oznámenie o uložení zásielky) a informácia vyplývajúca z výzvy (modrého lístku) mu je vlastne zbytočná. Ak zákonodarca stanovil podmienky na aplikovanie fikcie doručenia, a tie nie sú všetky splnené, fikciu doručenia nemožno aplikovať. Úvahy o tom, že sa sťažovateľ mohol zastaviť na pošte aj neskôr, sú bezpredmetné. Pri rozhodovaní o aplikácii fikcie doručenia je potrebné, aby súdy vynakladali zvýšenú opatrnosť, lebo – a to je aj zrejmé z výsluchu svedkyne – prax poštových doručovateľov môže byť rôzna. To, že sa svedkyňa priznala k tomu, že niekoľkokrát aj vybrala obsah schránky sťažovateľa je zarážajúce. Vyplýva z toho, že poštovní doručovatelia ani len nie sú riadne inštruovaní, ako majú postupovať v takomto prípade.“

Sťažovateľ namieta aj ďalšie procesné pochybenia okresného súdu – nevykonanie dôkazov ním navrhnutých, nezohľadnenie rozhodujúcich skutočností, nedoručenie vyjadrenia oprávneného a opravenej zápisnice o výsluchu svedkyne a to, že odpovede svedkyne neboli získané procesne prípustným spôsobom. Sťažovateľ v tejto súvislosti uvádza:

«... Súd ďalej nevykonal ani sťažovateľom navrhnutý výsluch p. T. M...

Súd nevykonal dokazovanie reklamačným konaním, pričom z uznesenia o zamietnutí námietok proti exekúcii nie je zrejmé, prečo tento dôkaz vykonaný nebol.

... Svedkyňa na otázku, či priniesla so sebou evidenciu pošty, do ktorej sa zapisovala predmetná zásielka povedala – str. 3 – že nie, lebo k tejto evidencii nemá prístup, lebo už na pošte nepracuje. V súdnom spise pri nahliadnutí dňa 02. 10. 2012 táto evidencia nie je. Nevedno prečo súd pôvodne nevykonal dokazovanie touto evidenciou a prečo od toho upustil.

... svedkyňa nevedela, aký je rozdiel medzi zásielkou štandard a štandard plus, nevedela rozdiel medzi zásielkou označenou kódom RU a RR. Pritom na otázku, kedy je zásielka doručená z K. do B. uviedla „pokiaľ ju podáte prvou triedou tak je doručená už na druhý deň. Pokiaľ ju nepodáte prvou triedou, doručenie potrvá dva dni.“ Upozorňujeme ústavný súd, rovnako ako sme predtým upozornili aj exekučný súd, že zásielka, v ktorej bol doručovaný zmenkový platobný rozkaz, nebola doručovaná prvou triedou, preto v zmysle podmienok doručovania a tiež aj v súlade s tým, čo uviedla svedkyňa, mala byť doručená do obce B. o 2 dni a nie na nasledujúci deň. Ak však o dva dni (keď mala byť dôjsť zásielka do obce B.) už bolo oznámené jej uloženie na pošte, nemohol byť z časového hľadiska vôbec vykonaný prvý pokus o doručenie. S týmto sa exekučný súd vôbec nevysporiadal.

... Súd porušil zásadu kontradiktórnosti, a teda aj ústavnoprocenú zásadu rovnosti účastníkov konania, keď sťažovateľovi nezaslal ani vyjadrenie oprávneného, ktoré sa v súdnom spise nachádza na čl. 34 až 37, čo zistil právny zástupca sťažovateľa nahliadnutím do súdneho spisu dňa 02. 10. 2012.

... Zápisnica o výsluchu svedkyne bola následne opravovaná, sťažovateľovi bola poskytnutá verzia zápisnice pred opravou.

... Sťažovateľ namieta, že vyjadrenie svedkyne na str. 6 zápisnice – odpoveď na otázku zástupcu oprávneného nebolo získané procesne prípustným spôsobom. Oprávnený vlastne informoval svedkyňu, že úradné zásielky mala, ak išlo o opakované úradné doručovanie doručovať opakovane na druhý deň.»

Sťažovateľ doplnil svoju sťažnosť podaním doručeným ústavnému súdu 3. októbra 2012. V tomto podaní uvádza:

„Ako vyplynulo z dokazovania vykonaného na exekučnom súde – Okresnom súde Košice II, resp. na dožiadanom súde – Okresnom súde Rožňava, je preukázané, že sťažovateľ sa začiatkom decembra 2010 nezdržiaval v obci B., kam mu bol doručovaný zmenkový platobný rozkaz.

Sťažovateľ ako povinný v 2. rade doložil Okresnému súdu Košice II v konaní vedenom pod sp. zn. 35 Er/447/2011 prehlásenie T. M. o tom, že sa u neho v B. sťažovateľ zdržiaval.

Ako je zrejmé z uznesenia Okresného súdu Košice II č. k. 35 Er/447/2011-138 zo dňa 16. 07. 2012, súd má za to, že to, že sa sťažovateľ zdržiaval 01. 12. 2010 až 05. 12. 2010 v B. neznamená, že by sa povinný v mieste doručovania nezdržiaval, navyše ak predmetná zásielka bola uložená na pošte do 21. 12. 2010.“

V súvislosti so záverom okresného súdu, že bola splnená podmienka zdržiavania sa v mieste doručenia, poukazuje sťažovateľ na závery ústavného súdu v náleze sp. zn. I. ÚS 119/07 z 27. septembra 2007 a závery Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v rozsudku sp. zn. 5 Cdo 94/2000 a v uznesení sp. zn. 5 Cdo 148/2007 zo 6. marca 2008, ktoré vyhodnotili splnenie tejto podmienky spôsobom, ktorý odporuje záveru okresného súdu.

V doplnení svojej sťažnosti sťažovateľ ďalej uvádza:

„Výklad porušovateľa, že došlo k náhradnému doručeniu, lebo len skutočnosť, že bol sťažovateľ odcestovaný v čase doručovania, neznamená, že sa v mieste doručovania nezdržiava, navyše ak bola zásielka uložená na pošte do 21. 12. 2010, je interpretáciou, ktorá nepochybne vybočuje z ústavných medzí. Prijat' takúto interpretáciu by značilo

aplikovať fikciu doručenia, na ktoré nemožno aplikovať § 47 ods. 2 O. s. p. Sťažovateľ bol síce 1. 12. 2010 až 5. 12. 2010 v B., ale to na veci podľa súdu nič nemení, lebo zásielka bola uložená na pošte do 21. 12. 2010. No ale potom by bolo úplne zbytočné (resp. nadbytočné) trvať na tom, že poštový doručovateľ ak nezastihne adresáta písomnosti, ktorá sa má doručiť do vlastných rúk, tak ho vhodným spôsobom upovedomí, že mu zásielku príde doručiť v deň a hodinu uvedenú v oznámení, čo je nepochybné interpretácia, ktorá vybočuje z ústavných medzí.“

V doplnení svojej sťažnosti sťažovateľ opakovane poukazuje na obsah výsluchu poštovej doručovateľky a v tejto súvislosti uvádza:

„Po predmetnej výpovedi nemožno mať pochybnosť, že pošta sa v obci B. doručovala spôsobom, ktorý nie je súladný so zákonom. Z výpovede svedkyne ja zrejme, že poštová doručovateľka vhadzovala adresátovi len oznámenie o uložení zásielky, teda pri prvom doručovaní ho ani neupovedomila o opätovnom doručovaní, teda je nepreukázateľné, že by dvakrát zásielku aj doručovala.“

Vzhľadom na tieto skutočnosti sťažovateľ žiada, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„... Základné právo L. O... podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo... podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru... uznesením Okresného súdu Košice II č. k. 35 Er/447/2011-138 zo dňa 16. 07. 2012 porušené bolo.

... Uznesenie Okresného súdu Košice II č. k. 35 Er/447/2011-138 zo dňa 16. 07. 2012 Ústavný súd Slovenskej republiky zrušuje a vec vracia Okresnému súdu Košice II na ďalšie konanie.

L. O... priznáva proti Okresnému súdu Košice II náhradu trov konania, ktorú Okresnému súdu Košice II je povinný uhradiť... na účet advokáta... do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto nálezu.“

Ústavný súd po predbežnom prerokovaní uznesením z 23. septembra 2013 prijal sťažnosť podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho

sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie.

Po prijatí sťažnosti ústavný súd 4. novembra 2013 vyzval okresný súd, aby sa vyjadril k sťažnosti a aby oznámil, či trvá na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie.

Okresný súd vo vyjadrení k sťažnosti sťažovateľa z 22. novembra 2013 (doručenom ústavnému súdu 26. novembra 2013 pod sp. zn. 1 SprV 947/2013) poukázal na vyjadrenie zákonného sudcu k predmetnej veci, ktorý v plnej miere odkázal na odôvodnenie napadnutého uznesenia, pričom uviedol:

„Z obsahu sťažnosti je zrejmé, že sťažovateľ namieta procesný postup a právne posúdenie veci v konaní a rozhodovaní o jeho námietkach. Predmetné uznesenie som vydal ako zákonný sudca potom, čo boli vykonané dôkazy nevyhnutné pre rozhodnutie vo veci, pričom ich hodnotenie a dôvody samotného rozhodnutia, sú premietnuté do odôvodnenia sťažnosťou napadnutého uznesenia a to v súlade s ust. § 157 ods. 2 O. s. p. v spojení s ust. § 167 ods. 2 O. s. p.“

Na výzvu ústavného súdu z 27. novembra 2013 doručil právny zástupca sťažovateľa 16. decembra 2013 ústavnému súdu stanovisko k vyjadreniu okresného súdu, v ktorom uvádza, že *„zotrúva na svojej sťažnosti zo dňa 02. 10. 2012 v znení jej doplnenia podaním zo dňa 03. 10. 2012...“*. V stanovisku ďalej opakovane konštatuje skutočnosti, ktoré uviedol vo svojej sťažnosti v znení jej doplnenia. Poukazuje na výsluch L. J. – poštovej doručovateľky, na dožiadanom súde, na jej čestné vyhlásenie, z ktorých vyplýva, že *«poštová doručovateľka... doručovala predmetnú zásielku len raz a... zanechala sťažovateľovi v poštovej schránke len žltý lístok (Oznámenie), o „Výzve“ (modrý lístok), ktorá sa uvádza v § 47 ods. 2 O. s. p. nemala vedomosť, ani takéto výzvy so sebou nenasila.*

Inak svedkyňa v celej svojej výpovedi uvádza len „žltý lístok“ resp. „oznámenie“. To isté uvádza pani L. J. aj v čestnom prehlásení, o ktorom na výsluchu uviedla, že podpis na čestnom prehlásení je jej podpisom.

Prednesy, ktoré predniesla svedkyňa po otázkach právneho zástupcu oprávneného treba vnímať v kontexte s otázkami, ktoré boli zo strany právneho zástupcu oprávneného sugestívne.

Svedkyňa jasne na 6 str. zápisnice zo dňa 12. 03. 2012 uviedla- „Vždy som mala k dispozícii doklad o uložení zásielky žltej farby, ktoré som nechávala v poštovej schránke.“ Svedkyňa o inom tlačive nemala vedomosť.».

Právny zástupca opakovane zdôrazňuje, že zásielka nemohla byť doručovaná v B. nasledujúci deň po jej odoslaní z K., keďže nebola zaslaná ako prioritná. V tejto súvislosti ďalej uvádza:

„Predmetná zásielka, ktorá bola podaná na poštovú prepravu 01. 12. 2010 a nebola doručovaná prvou triedou, teda ani nemohla byť v zmysle vyjadrenia svedkyne doručená do B. za 1 (jeden) deň, teda 02. 12. 2010. Teda opakované doručovanie by tak ani nemohlo byť vykonané 03. 12. 2010 ale až 06. 12. 2010 (čo bol pondelok).“

Na základe týchto skutočností právny zástupca sťažovateľa uvádza tieto právne závery:

«Záver Okresného súdu Košice II o tom, že sťažovateľ sa v čase doručovania v mieste doručovania zdržiaval je bez opory vo vykonanom dokazovaní, keď samotný okresný súd uvádza, že sťažovateľ sa v čase od 01. 12. 2010 do 05. 12. 2010 nachádzal u T. M. v B. V čase doručovania sa teda sťažovateľ v obci B. nezdržiaval.

Svedkyňa počas celej výpovede spomínala len „Oznámenie“ (žltý lístok) o „výzve“ (modrý lístok) nevedela. Pokiaľ ide o opakované doručovanie, ak nebola „Výzva“ (modrý lístok) do schránky vhodná, nejednalo sa o opakované doručenie.

Zákon ako podmienku pre aplikáciu fikcie doručenia stanovuje kritériá, ktoré ak nie sú splnené, tak náhradné doručenie nie je možné. Tieto kritériá splnené v tomto prípade neboli.»

Okresný súd vo svojom vyjadrení k sťažnosti uviedol, že netrvá na tom, aby ústavný súd o prijatom návrhu nariadil ústne pojednávanie. Právny zástupca sťažovateľa s týmto postupom nesúhlasil.

Ústavný súd preto podľa § 30 ods. 1 v spojení s § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde nariadil ústne pojednávanie na 16. september 2014.

Na verejnom ústnom pojednávaní, ktoré sa konalo 16. septembra 2014, sa zúčastnil sťažovateľ a jeho právny zástupca. Za okresný súd sa na verejnom ústnom pojednávaní zúčastnil jeho predseda JUDr. Adrián Pažúr. Sťažovateľ, jeho právny zástupca a ani predseda okresného súdu na verejnom ústnom pojednávaní neuviedli také skutočnosti, ktoré by obsahovali nové skutočnosti a ktoré by mohli prispieť k ďalšiemu objasneniu veci. Túto skutočnosť zohľadnil ústavný súd pri rozhodovaní o úhrade trov sťažovateľa.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ústavný súd môže zároveň vec vrátiť na ďalšie konanie.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom.

Z doterajšej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že medzi obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a obsahom práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (m. m. II. ÚS 71/97).

Podstata základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy spočíva v oprávnení každého domáhať sa ochrany svojich práv na súde. Tomuto oprávneniu zodpovedá povinnosť súdu nezávisle a nestranne vo veci konať tak, aby bola právu, ktorého porušenie sa namieta, poskytnutá ochrana v medziach zákonov, ktoré tento článok ústavy o základnom práve na súdnu ochranu vykonávajú (čl. 46 ods. 4 ústavy v spojení s čl. 51 ods. 1 ústavy) (IV. ÚS 77/02, IV. ÚS 214/04, II. ÚS 249/2011, IV. ÚS 295/2012).

Reálne uplatnenie základného práva na súdnu ochranu predpokladá, že účastníkovi súdneho konania sa súdna ochrana poskytne v zákonom predpokladanej kvalite, pričom výklad a používanie príslušných zákonných ustanovení musí v celom rozsahu rešpektovať uvedené základné právo účastníkov garantované v čl. 46 ods. 1 ústavy (IV. ÚS 77/02, IV. ÚS 214/04, II. ÚS 249/2011, IV. ÚS 295/2012).

Výklad a aplikácia zákonných predpisov zo strany všeobecných súdov musí byť preto v súlade s účelom základného práva na súdnu ochranu, ktorým je poskytnutie materiálnej ochrany zákonosti tak, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov účastníkov konania. Aplikáciou a výkladom týchto ustanovení nemožno obmedziť toto základné právo v rozpore s jeho podstatou a zmyslom (IV. ÚS 77/02, IV. ÚS 214/04, II. ÚS 249/2011, IV. ÚS 295/2012).

Pokiaľ ide o základné práva a slobody, ústava rozdeľuje ochranu ústavnosti medzi všeobecné súdy a ústavný súd. Systém tejto ochrany je založený na princípe subsidiarity, ktorý určuje aj rozsah právomoci ústavného súdu pri poskytovaní ochrany základným právam a slobodám vo vzťahu k právomoci všeobecných súdov (čl. 142 ods. 1 ústavy), a to tak, že všeobecné súdy sú primárne zodpovedné za výklad a aplikáciu zákonov, ale aj za dodržiavanie základných práv a slobôd (čl. 144 ods. 1 a 2 ústavy a čl. 152 ods. 4 ústavy) (IV. ÚS 77/02, IV. ÚS 214/04, II. ÚS 249/2011, IV. ÚS 295/2012).

Z konštantnej rozhodovacej činnosti ústavného súdu vyplýva, že ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecným súdmi bol náležite zistený skutkový stav a aké právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (I. ÚS 13/00, mutatis mutandis II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01).

Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať také rozhodnutia všeobecných súdov, ak v konaniach, ktoré im predchádzali, alebo samotných rozhodnutiach došlo k porušeniu základného práva alebo slobody, pričom skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom preskúmavania vtedy, ak by vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (mutatis mutandis I. ÚS 37/95, II. ÚS 58/98, I. ÚS 5/00, I. ÚS 13/00, I. ÚS 17/00).

Tieto zásady týkajúce sa vzťahu ústavného súdu a všeobecných súdov pri ochrane ústavnosti, ktoré možno vyvodit' z doterajšej konštantnej judikatúry ústavného súdu, boli relevantné aj v danej veci.

Sťažovateľ v sťažnosti namieta, že napadnutým uznesením okresného súdu zo 16. júla 2012 bolo porušené jeho základné právo podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Sťažovateľ argumentuje, že v súvislosti s inštitútom náhradného doručenia a fikcie doručenia okresný súd „*opomenul dôkazy... dopustil [sa] aplikačnej svojvôle... interpretačnej svojvôle...*“, a okrem toho „*skutkové zistenia sú v extrémnom rozpore s vykonaným dokazovaním*“.

Sťažovateľ poukazuje na to, že neboli splnené zákonné podmienky pre doručenie zásielky – so zmenkovým platobným rozkazom, ktorý je exekučným titulom v tejto veci – náhradným spôsobom, t. j. pre aplikáciu fikcie doručenia. Z výsluchu poštovej

doručovateľky v obci B. a z jej vyhlásenia vyplýva, že do schránky vhadzovala len oznámenie o uložení zásielky („žltý lístok“), nemala vedomosť o upovedomení o opakovanom doručovaní („modrý lístok“). Podľa sťažovateľa ak poštová doručovateľka doručovala zásielku opakovane, buď vhodila dvakrát žltý lístok, alebo pri prvom pokuse o doručenie nevhodila žiaden lístok.

V súvislosti s doručovaním predmetnej zásielky existujú podľa sťažovateľa pochybnosti o tom, či vôbec došlo k opakovanému doručovaniu zásielky vzhľadom na to, že zásielka nebola doručovaná 1. triedou, *„preto v zmysle podmienok doručovania a tiež aj v súlade s tým, čo uviedla svedkyňa, mala byť doručená do obce B. o 2 dni a nie na nasledujúci deň. Ak však o dva dni (keď mala... dôjsť zásielka do obce B.) už bolo oznámené jej uloženie na pošte, nemohol byť z časového hľadiska vôbec vykonaný prvý pokus o doručenie.“*

Podľa sťažovateľa okresný súd sa dopustil svojvôle aj pri hodnotení podmienky zdržiavania sa sťažovateľa v mieste doručenia v čase doručovania zásielky. Tvrdí, že *„v čase doručovania sa zdržiaval v B. a následne cestoval do zahraničia“*, pričom toto tvrdenie preukazuje čestným vyhlásením T. M., u ktorého sa mal v rozhodnom čase zdržiavať. Sťažovateľ poukazuje na odôvodnenie napadnutého uznesenia okresného súdu, z ktorého vyplýva, že *„súd má za to, že to, že sa sťažovateľ zdržiaval 01. 12. 2010 až 05. 12. 2010 v B. neznamená, že by sa povinný v mieste doručovania nezdržiaval, navyše ak predmetná zásielka bola uložená na pošte do 21. 12. 2010“*. Podľa sťažovateľa spôsob, akým okresný súd interpretoval a vyhodnotil splnenie tejto zákonnej podmienky, *„je interpretáciou, ktorá nepochybne vybočuje z ústavných medzí“*.

Sťažovateľ tiež namieta spôsob, akým okresný súd vykonal dokazovanie. Poukazuje na to, že okresný súd nevykonal dokazovanie reklamačným konaním, evidenciou pošty, nevyočul svedka T. M. a v odôvodnení napadnutého uznesenia nevysvetlil, prečo tieto dôkazy nevykonal. Rovnako tak namieta, že mu nebolo zaslané vyjadrenie oprávneného. Podľa sťažovateľa pri výsluchu poštovej doručovateľky odpoveď na otázku právneho zástupcu oprávneného nebola získaná procesne prípustným spôsobom.

Okresný súd napadnutým uznesením č. k. 35 Er 447/2011-138 zo 16. júla 2012 zamietol námietky sťažovateľa ako povinného v 2. rade proti exekúcii. V odôvodnení uznesenia okresný súd poukázal na obsah námietok sťažovateľa proti exekúcii, na vyjadrenie oprávneného a tiež na vykonané dôkazy – obsah doručenky a výsluch poštovej doručovateľky, pričom uviedol:

„Z kópie doporučenej doručenky do vlastných rúk s opakovaným doručením, obsahom ktorej bol predmetný exekučný titul doručovaný povinnému v 2. rade vyplýva, že neúspešný pokus o doručenie s výzvou o opakované doručenie bol realizovaný dňa 2. 12. 2010, opakované doručenie dňa 3. 12. 2010, pričom po uložení zásielky na pošte bola táto po uplynutí úložnej lehoty vrátená okresnému súdu dňa 27. 12. 2010.

Poštová doručovateľka predmetného exekučného titulu vo svojej výpovedi pred dožiadaným súdom dňa 12. 3. 2012 uviedla, že na konkrétny prípad sa nepamätá, avšak pri doručovaní doporučenej zásielky doručovanej opakovane, ak adresát nebol doma, nechala mu oznámenie o doručení nasledujúci deň. Pokiaľ i opakované doručenie bolo neúspešné, vypísala oznámenie o uložení zásielky, kde uviedla, že adresát bol nezastihnutý a odbernú lehotu, kedy si mohol zásielku prevziať na pošte.“

Okresný súd následne v odôvodnení napadnutého uznesenia citoval § 50 ods. 1 Exekučného poriadku, ustanovenia § 45 ods. 2, § 47 ods. 2 a § 251 ods. 4 OSP a uviedol východiská, ktoré považoval za relevantné v predmetnej veci:

„V prípade doručovania predmetného zmenkového platobného rozkazu povinnému v 2. rade sa jednalo o doručovanie písomnosti kde zákon /Občiansky súdny poriadok/, možnosť náhradného doručenia nevylučuje. Doručenie do vlastných rúk znamená povinnosť doručiť písomnosť prostredníctvom oprávnenej osoby do rúk adresáta. Postup pri doručovaní písomností upravuje ust. § 47 O. s. p. obsahujúce v odseku 2 fikciu, podľa ktorej za splnenia určitých podmienok sa považuje písomnosť za doručenu, hoci adresát zásielku ani nemusel fakticky prevziať. Uvedenými podmienkami sú, že zákon možnosť náhradného doručenia nevylučuje, adresát nebol pri doručovaní zastihnutý, v mieste doručovania sa inak zdržiava, doručovateľ adresáta vhodným upovedomil, kedy príde písomnosť doručiť znova, s uvedením dňa a hodiny, druhý pokus o doručenie ostal taktiež bezvýsledný, adresát

bol vhodným spôsobom upovedomený o uložení písomnosti na pošte alebo orgáne obce a adresát si zásielku v úložnej lehote nevyzdvihol.“

Následne okresný súd uvádza právne závery v tejto veci, v rámci ktorých reaguje na argumentáciu sťažovateľa uvedenú v jeho námietkach proti exekúcii:

„Tento postup bol v danom prípade zachovaný, preto je možné uvedení písomnosť /exekučný titul/ považovať za doručení hoci povinný v 2. rade zásielku fakticky neprevzal. Uvedená skutočnosť vyplýva zo samotnej doporučenej doručenky, ako aj výpovede vtedajšej pracovníčky slovenskej pošty, ktorá doručovanie zásielok v rozhodnom období v obci B. realizovala, pričom povinný v 2. rade žiadnym spôsobom nepreukázal opak údajov uvedených na potvrdení o doručení písomnosti. Na dôvažok považuje za potrebné súd uviesť i to, že povinný v 2. rade uvádzal vo svojich písomnostiach tú istú adresu, na ktorú jej boli písomnosti poštovým doručovateľom zasielané... B.

Z námietky povinného, že začiatkom decembra 2010 sa nenachádzal v mieste svojho trvalého bydliska, rovnako nevyplýva pochybenie pri doručovaní predmetnej zásielky. Z priloženého prehlásenia T. M. je zrejme, že povinný v 2. rade bol v dňoch 1. 12. – 5. 12. 2010 u neho v B. na osobnej návšteve. Súd ma však za to, že 5 dňovú návštevu mimo svojho trvalého bydliska, nemožno považovať za dôkaz, že sa povinný v mieste doručovania nezdrzuje, navyše ak predmetná zásielka bola uložená na pošte do 21. 12. 2010 a povinný mal návštevu v B. ukončiť 5. 12. 2010. Následne mal povinný v 2. rade cestovať do ČR, avšak túto skutočnosť súdu nijako nezdokladoval.

Námietky v exekúcii sú obranou povinného proti neprávom vedenej exekúcii a ich cieľom je jej vyhlásenie za neprípustnú. Námietky však nemôžu smerovať proti rozhodnutiu, ktoré je právoplatným a vykonateľným exekučným titulom, nie sú opravným prostriedkom rozhodnutia, na základe ktorého sa vedie exekúcia a možno ním toto rozhodnutie zmeniť alebo zrušiť. Exekučný súd môže námietkam povinného proti exekúcii vyhovieť len za predpokladu, že tento vo svojich námietkach preukáže existenciu takých okolností, ktoré spôsobili zánik vymáhaného nároku alebo bránia jeho vymáhatelnosti alebo takých dôvodov, pre ktoré je exekúcia neprípustná. Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti a zákonné ustanovenia je zrejme, že takéto okolnosti neboli preukázané a exekučný titul,

pri zákonnej aplikácii fikcie doručenia, je právoplatný a vykonateľný a teda spôsobilý byť podkladom na vykonanie exekúcie.“

Podľa § 173 ods. 1 OSP „*Platobný rozkaz treba doručiť odporcovi do vlastných rúk, náhradné doručenie je vylúčené.*“. Podľa § 175 ods. 1 OSP (ktorý upravuje samostatne zmenkový platobný rozkaz) „*Zmenkový platobný rozkaz alebo šekový platobný rozkaz sa musí doručiť do vlastných rúk odporcu.*“. Tým, že zákonodarca neupravil výslovne pri zmenkovom platobnom rozkaze vylúčenie náhradného doručovania (tak ako to upravil pri platobnom rozkaze), judikatúra dôvodí, že pri doručovaní zmenkového platobného rozkazu je možné použiť náhradné doručovanie, t. j. doručovanie podľa § 47 ods. 2 OSP (k tomu napr. rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. 4 Obo 114/99, uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 5 Obo 86/2007, uznesenie ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 136/2011).

Z doručenky preukazujúcej doručovanie zmenkového platobného rozkazu č. k. 32 Zm 16/2010-58 z 18. novembra 2010 ústavný súd zistil (vychádzajúc z predtlaču na doručenke), že neúspešný pokus o doručenie s výzvou o opakované doručenie bol vykonaný 2. decembra 2010. Opakované doručenie bolo vykonané a zásielka bola uložená na pošte 3. decembra 2010. Podľa poznámok uvedených na doručenke úložná lehota bola do 21. decembra 2010. Zásielka ako neprevzatá v odbernej lehote bola následne vrátená okresnému súdu 27. decembra 2010.

Okresný súd v napadnutom uznesení dospel k záveru, že podmienky náhradného doručenia predmetnej zásielky boli splnené a zásielka so zmenkovým platobným rozkazom bola sťažovateľovi účinne doručená náhradným spôsobom 27. decembra 2010, t. j. v deň, keď bola zásielka vrátená okresnému súdu.

Úlohou ústavného súdu bolo vyhodnotiť, či okresný súd preskúmal relevantné otázky týkajúce sa splnenia podmienok náhradného doručenia podľa § 47 ods. 2 OSP ústavne udržateľným spôsobom, teda vyhodnotiť, či svoj právny názor o tom, že boli splnené zákonné podmienky pre fikciu doručenia, ktorú uvedené ustanovenie zakladá, dostatočne odôvodnil a či tento právny záver nemožno považovať za arbitrárny.

Podľa § 47 ods. 2 OSP ak nebol adresát písomnosti, ktorá sa má doručiť do vlastných rúk, zastihnutý, hoci sa v mieste doručenia zdržuje, doručovateľ ho vhodným spôsobom upovedomí, že mu zásielku príde doručiť znovu v deň a hodinu uvedenú v oznámení. Ak zostane i nový pokus o doručenie bezvýsledným, uloží doručovateľ písomnosť na pošte alebo na orgáne obce a adresáta o tom vhodným spôsobom upovedomí. Ak si adresát zásielku počas jej uloženia nevyzdvihne, považuje sa deň, keď bola zásielka vrátená súdu, za deň doručenia, i keď sa adresát o tom nedozvedel.

Podľa § 45 ods. 2 OSP údaje uvedené na potvrdení o doručení písomnosti (ďalej len „doručenka“) sa považujú za pravdivé, ak nie je dokázaný opak.

Ústavný súd už vo svojej judikatúre (II. ÚS 65/2010) uviedol, že využitie fikcie doručenia podľa poslednej vety citovaného § 47 ods. 2 OSP prichádza do úvahy iba v prípade splnenia všetkých týmto ustanovením ustanovených zákonných predpokladov, t. j. preukázanie skutočnosti, že adresát zásielky určenej do vlastných rúk sa v čase jej doručovania v mieste doručovania aj skutočne zdržiaval, a teda mal aj reálnu možnosť dozvedieť sa o pokusoch poštového doručovateľa predmetnú zásielku mu doručiť (napr. stanovisko uverejnené v periodiku Zo súdnej praxe č. 4/2001), tiež preukázanie, že poštový doručovateľ dodržal postup pri doručovaní zásielky adresovanej do vlastných rúk, pretože ak napr. poštový doručovateľ po prvom neúspešnom doručovaní zásielky určenej do vlastných rúk zásielku hneď uložil na pošte bez tohto, aby sa pokúsil ju doručovať opakovane potom, ako o tom adresáta vhodným spôsobom upovedomil, nemôže dôjsť k naplneniu zákonných podmienok na uplatnenie fikcie doručenia (napr. Výber rozhodnutí a stanovísk najvyššieho súdu 1/1971, Zborník stanovísk, správ a rozhodnutí súdov a súdnych rozhodnutí najvyššieho súdu č. IV, s. 699, Zbierka súdnych rozhodnutí a stanovísk najvyššieho súdu č. 52/1996). Obdobne ak doručienka zásielky určenej adresátovi do vlastných rúk, ktorá bola uložená na pošte, obsahuje iba jeden podpis poštového doručovateľa, nemá povahu verejnej listiny, pretože neobsahuje všetky predpísané náležitosti (C. H. BECK č. RNs C 155/2001).

V prípade náhradného doručovania je uvedeným ustanovením konštruovaná právna fikcia, že účinky doručenia písomností nastanú ex lege po uplynutí ustanovenej doby aj voči tomu, kto písomnosť fakticky neprevzal. Právna fikcia je právno-technický postup, pomocou ktorého sa považuje za existujúcu situácia, ktorá je zjavne v rozpore s realitou a ktorá dovoľuje, aby z nej boli vyvedené odlišné právne dôsledky než tie, ktoré by plynuli iba z konštatovania faktu. Účelom fikcie v práve je posilniť právnu istotu. Právna fikcia ako nástroj odmietnutia reality právom je nástrojom výnimočným, striktne určeným pre naplnenie tohto jedného z hlavných ústavných postulátov právneho poriadku v podmienkach právneho štátu. Aby mohla právna fikcia svoj účel naplniť (dosiahnutie právnej istoty), musí rešpektovať všetky náležitosti, ktoré s ňou zákon spája. Ak nie sú všetky právne náležitosti splnené, súd nie je oprávnený naplnenie fikcie konštatovať. V zmysle čl. 2 ods. 2 ústavy možno štátnu moc uplatňovať len na základe ústavy v jej medziach a spôsobom, ktorý ustanoví zákon (m. m. III. ÚS 156/06, I. ÚS 119/07, IV. ÚS 379/08, II. ÚS 65/2010).

Podľa judikatúry najvyššieho súdu „Pri doručovaní súdu poštou sa miesto, deň a spôsob doručenia preukazuje doručenkou, ktorú pošta vracia späť odosielajúcemu súdu. Príslušnou poštou vystavená doručenka zachytávajúca postup pri doručení vrátane údajov vyžadovaných ustanovením § 47 ods. 2 O. s. p., osvedčuje pravdivosť toho, čo je v nej uvedené, ak nie je preukázaný opak. Tento dôsledok však môže nastať len vo vzťahu k tomu, čo je na doručenke uvedené. Pokiaľ doručenka neobsahuje údaj, že sa adresát v mieste doručenia zdržoval, nie je osvedčené, či táto podmienka náhradného doručenia je splnená. V takomto prípade je povinnosťou súdu vykonať šetrenie na zistenie jej splnenia, pričom nie je povinnosťou účastníka, ktorému bolo doručované poštou, navrhnúť dôkazy na preukázanie svojho prípadného tvrdenia, že sa v čase doručovania v mieste doručenia nezdržoval z dôvodu, že účastník konania nemá povinnosť preukazovať opak toho, čo nie je osvedčené. Preto záver súdu o účinnom náhradnom doručení bude možný len vtedy, ak bude zistené, že adresát sa v mieste doručenia v čase doručovania zdržoval.“ (uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 5 Cdo 53/2008 z 22. júla 2009, porovnaj tiež uznesenie sp. zn. 4 Cdo 125/2009 z 27. mája 2009, rozsudok sp. zn. 1 Cdo 43/2006 z 25. mája 2006).

Najvyšší súd konštatoval, že z „hľadiska účinnosti náhradného doručenia podľa § 47 ods. 2 O. s. p. nie je rozhodujúce, či sa adresát v mieste doručenia zdržoval v čase uloženia zásielky, ale iba to, či sa tam zdržoval v čase prvého neúspešného pokusu o doručenie zásielky. Totižto v prípade, že sa adresát nezdržoval v mieste doručenia v čase prvého neúspešného pokusu o doručenie, nemohol byť doručovateľom ani upovedomený, že mu zásielku príde doručiť znovu v deň a hodinu uvedenú v oznámení“ (uznesenie sp. zn. 5 Cdo 148/2007 zo 6. marca 2008).

Obdobne najvyšší súd uviedol, že „[z]ákonná konštrukcia uvedená v citovanom § 47 ods. 2 O. s. p., ktorá umožňuje tzv. náhradné doručenie s fikciou doručenia, vychádza z toho, že adresát sa v dobe doručenia (v konkrétny deň) skutočne zdržuje v mieste doručenia a má tak možnosť si doručovanú zásielku bezprostredne po náhradnom doručení prevziať (vzdvihnúť)“ (uznesenie sp. zn. 1 Cdo 61/2009 z 25. júna 2009), ako aj to, že „Zdržiavaním sa adresáta v mieste doručenia treba podľa dovolacieho súdu rozumieť prípad, ak sa adresát v čase doručenia zásielky zdržuje na území obce (mesta), v ktorej má bydlisko (t. j. nie je na dovolenke, na liečení, na pracovnej ceste a pod.), teda ak má možnosť oboznámiť sa s oznámením doručovateľa, urobeným podľa ustanovení § 47 ods. 2 prvá veta O. s. p., že zásielku mu príde doručiť znovu v deň a hodinu uvedenú v oznámení. Stav zdržiavania sa adresáta v mieste doručenia teda nenarušuje taká jeho neprítomnosť v mieste doručenia, ktorá vyplýva z adresátom zvolenej organizácie bežného pracovného dňa (či už jeho pracovnej alebo mimopracovnej časti) a nezakladá dôvod brániaci mu prevziať alebo vzdvihnúť doručovanú zásielku“ (uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 2 Cdo 141/2008 z 30. júla 2008).

V prerokúvanom prípade okresný súd dospel k záveru, že zásielku, ktorou bol doručovaný predmetný zmenkový platobný rozkaz, „*je možné... považovať za doručeníu hoci povinný v 2. rade zásielku fakticky neprevzal*“, a tým je „*exekučný titul, pri zákonnej aplikácii fikcie doručenia... právoplatný a vykonateľný...*“.

Z odôvodnenia napadnutého uznesenia je zrejmé, že okresný súd sa osobitne zaoberal tým, či sa sťažovateľ zdržiaval v mieste doručenia v čase, keď bola zásielka doručovaná,

pričom dospel k záveru, že aj táto zákonná podmienka účinného náhradného doručenia bola splnená. Poukázal na čestné vyhlásenie T. M., z ktorého je zrejmé, že sťažovateľ „*bol v dňoch 1. 12. – 5. 12. 2010 u neho v B. na osobnej návšteve*“. Uvedenú skutočnosť okresný súd vyhodnotil tak, že „*5 dňovú návštevu mimo svojho trvalého bydliska, nemožno považovať za dôkaz, že sa povinný v mieste doručovania nezdržuje, navyše ak predmetná zásielka bola uložená na pošte do 21. 12. 2010 a povinný mal návštevu v B. ukončiť 5. 12. 2010*“. Tvrdenie sťažovateľa, že po návšteve B. cestoval do zahraničia – do Českej republiky, hodnotil okresný súd tak, že „*túto skutočnosť súdu nijako nezdokladoval*“.

Z uvedených skutočností vyplýva, že okresný súd založil svoj záver o splnení zákonnej podmienky zdržiavania sa na adrese doručenia na predpoklade, že sťažovateľ bol povinný preukázať, že táto zákonná podmienka nebola splnená. Okolnosť, že sťažovateľ sa v mieste doručenia zdržiaval, však doručienka nepotvrďuje (neosvedčuje), pretože žiaden takýto údaj na nej nie je uvedený (doručenka neobsahuje predtlač s textom „*hoci sa v mieste doručenia zdržuje*“; porovnaj už citované uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 5 Cdo 53/2008 z 22. júla 2009). Za týchto okolností podľa názoru ústavného súdu bolo povinnosťou okresného súdu vykonať šetrenie na zistenie týchto skutočností. Preto neobstojí záver okresného súdu, že sťažovateľ nepreukázal svoje tvrdenie, že po pobyte v B. cestoval do Českej republiky.

Na základe čestného vyhlásenia T. M. okresný súd vychádzal zo zistenia, že sťažovateľ bol v dňoch 1. decembra až 5. decembra 2010 na osobnej návšteve v B. Okresný súd dospel k záveru, že osobná návšteva v trvaní 5 dní mimo územia obce, v ktorej má účastník bydlisko, nemá ten dôsledok, že tento účastník sa nezdržiava na adrese doručenia. Tento právny záver však nekorešponduje s právnym záverom najvyššieho súdu v citovanom uznesení sp. zn. 2 Cdo 141/2008 z 30. júla 2008, z ktorého možno odvodiť, že zdržiavanie sa účastníka mimo územia obce, v ktorej má bydlisko na účely napr. dovolenky, liečenia, prípadne služobnej cesty, spôsobuje, že nie je naplnená podmienka zdržiavania sa v mieste doručenia. V citovanom uznesení najvyšší súd neurčuje minimálny časový rozsah (vymedzený počtom dní) zdržiavania sa mimo územia obce, ktorý

by mal viesť k dôsledku, že účastník sa nezdržiava v mieste doručenia. Dovolenka, prípadne služobná cesta v trvaní 5 dní je javom vcelku bežným a spravidla presahuje organizáciu bežného pracovného dňa, čomu zodpovedá aj osobná návšteva v trvaní 5 dní mimo územia obce, v ktorej má účastník bydlisko. Ak okresný súd dospel k záveru, že uvedená osobná návšteva sťažovateľa v B. nenarušuje podmienku zdržiavania v mieste doručenia, bolo potrebné, aby tento záver odôvodnil, a to osobitne vo väzbe na závery najvyššieho súdu uvedené napr. v citovanom uznesení z 30. júla 2008, tak, aby bolo zrejmé, prečo právne závery najvyššieho súdu nemožno aplikovať v prerokúvanej veci a či takéto právne posúdenie uvedenej skutočnosti je ústavne udržateľné a súladné s princípom právnej istoty a predvídateľnosti súdnych rozhodnutí.

Pri formulovaní svojho záveru o splnení podmienky zdržiavania sa sťažovateľa v mieste doručenia okresný súd prihliadol na to, že sťažovateľ ukončil osobnú návštevu v B. 5. decembra 2010 (a svoju následnú cestu do Českej republiky nepreukázal), pričom zásielka bola uložená na pošte do 21. decembra 2010. Z uvedeného možno usudzovať, že okresný súd považoval za relevantné, že sťažovateľ mal možnosť vyzdvihnúť si zásielku na pošte v odbernej lehote. Tento záver však tiež nemožno akceptovať. V prvom rade z toho dôvodu, že tento záver je sčasti založený na neprípustnom uložení procesnej povinnosti preukázať neexistenciu skutočnosti, ktorá nie je preukázaná (osvedčená). V druhom rade z dôvodu, že tento záver nekorešponduje s právnym záverom najvyššieho súdu, ktorý pripisuje relevanciu tomu, či sa adresát zdržiava v mieste doručenia v čase prvého neúspešného pokusu o doručenie zásielky, od ktorého potom odvodzuje aj účinnosť upovedomenia doručovateľa, že mu príde doručiť znovu v deň a hodinu uvedenú v oznámení (porovnaj citované uznesenie sp. zn. 5 Cdo 148/2007 zo 6. marca 2008).

Podľa názoru ústavného súdu okresný súd pri rozhodovaní o námietkach sťažovateľa voči exekúcii mal dať odpovede na jeho ťažiskové argumenty (prečo vykonal či nevykonal návrh na dokazovanie reklamačným konaním, evidenciou pošty, výsluchom T. M.), ktoré mali preukázať, či boli splnené podmienky pre náhradné doručovanie, a mal uviesť, ako sa s námietkami sťažovateľa na základe získaných dôkazov vysporiadal a prečo dospel k záveru, že došlo k náhradnému doručovaniu, a to najmä v súvislosti s ustálenou

judikatúrou najvyššieho súdu týkajúcou sa výkladu slovného spojenia „*zdržiaval sa v čase doručovania na adrese*“. Z tohto pohľadu je odôvodnenie rozhodnutia okresného súdu nedostatočné. Okresný súd mal dať odpoveď na to, prečo sa odchyľil od konštantnej judikatúry najvyššieho súdu a prečo nezohľadnil, že sťažovateľ bol v čase doručovania a náhradného doručovania 5 dní v B. (najvyšší súd hodnotí takúto neprítomnosť ako neprítomnosť v obci, kde je vylúčené náhradné doručovanie z dôvodu nemožnosti adresáta dozvedieť sa o náhradnom doručovaní).

V nadväznosti na uvedené ústavný súd považuje záver okresného súdu o účinnom náhradnom doručení zásielky sťažovateľovi, ktorou sa mu doručoval zmenkový platobný rozkaz č. k. 32 Zm 16/2010-58 z 18. novembra 2010, za zjavne neodôvodnený, arbitrárny, a preto ústavne neudržateľný.

Na tomto základe ústavný súd rozhodol, že okresný súd napadnutým uznesením sp. zn. 35 Er 447/2011 zo 16. júla 2012, ktorým zamietol námietky sťažovateľa proti exekúcii, porušil základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právo na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku nálezu).

III.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie... Ústavný súd môže zároveň vec vrátiť na ďalšie konanie...

Podľa § 56 ods. 2 prvej vety zákona o ústavnom súde ak sa základné právo alebo sloboda porušili rozhodnutím alebo opatrením, ústavný súd také rozhodnutie alebo opatrenie zruší.

Podľa § 56 ods. 3 písm. b) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd sťažnosti vyhovie, môže vrátiť vec na ďalšie konanie.

Podľa § 56 ods. 6 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd právoplatné rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah zruší a vec vráti na ďalšie konanie, ten, kto vo veci vydal rozhodnutie, rozhodol o opatrení alebo vykonal iný zásah, je povinný vec znova prerokovať a rozhodnúť. V tomto konaní alebo postupe je viazaný právnym názorom ústavného súdu.

Keďže okresný súd uznesením sp. zn. 35 Er 447/2011 zo 16. júla 2012 porušil označené základné právo sťažovateľa podľa ústavy a právo podľa dohovoru, ústavný súd zrušil toto rozhodnutie a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie (bod 2 výroku nálezu). Povinnosťou okresného súdu bude riadiť sa právnym názorom ústavného súdu a znova posúdiť argumentáciu sťažovateľa v námietkach proti exekúcii v intenciách tohto nálezu ústavného súdu a svoje rozhodnutie náležitým spôsobom odôvodniť.

Ústavný súd napokon rozhodol podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde aj o úhrade trov konania sťažovateľa, ktoré mu vznikli v súvislosti s jeho právnym zastupovaním advokátom (bod 3 výroku tohto nálezu).

Sťažovateľ úhradu trov konania nevyčíslił. Ústavný súd priznal právnomu zástupcovi sťažovateľa úhradu trov konania v sume 269,58 € v súlade s vyhláškou Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“), a to odmenu za 2 úkony právnej služby podľa § 14 ods. 1 písm. a) a b) vyhlášky (prevzatie a príprava zastúpenia vrátane prvej porady s klientom, sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 ústavy). Ústavný súd vychádzal zo základnej sadzby tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby za rok 2012 v sume 127,16 € (1/6 výpočtového základu podľa § 11 ods. 3 vyhlášky) a náhrady hotových výdavkov (režijný paušál) za každý úkon právnej služby v sume 7,63 € (1/100 výpočtového základu podľa § 16 ods. 3 vyhlášky). Ústavný súd nepriznal odmenu za úkon právnej služby – zaujatie stanoviska zo 16. decembra 2013 – z dôvodu, že uvedené vyjadrenie neobsahuje žiadnu novú argumentáciu právneho zástupcu. Rovnako tak ústavný súd nepriznal odmenu za úkon právnej služby – účasť na pojednávaní konanom dňa 16. septembra 2014, na ktorého nariadení trval právny zástupca sťažovateľa. Podľa výsledkov predmetného pojednávania je zrejmé, že právny zástupca sťažovateľa

na predmetnom pojednávaní prezentoval skutočnosti a argumentáciu, ktoré boli identické s tými, ktoré uviedol vo svojich písomných podaniach. Z týchto dôvodov ústavný súd nepovažoval tento úkon za účelne vynaložený na uplatňovanie práva sťažovateľa.

Trovy konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 OSP) podľa výroku rozhodnutia.

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 16. septembra 2014